

UDK: (072):376:796

Bexzod QO'CHQAROV,
O'zbekiston Milliy universiteti Taekvondo va sport faoliyati kafedrasida dotsenti
E-mail: bexzodquchqarov7071@gmail.com

p.f.b.f.d. (PhD) Madaminov.A taqrizi asosida

RESEARCH METHODS IN THE FORMATION OF MORAL ATTITUDES OF PUPILS OF GENERAL EDUCATION SCHOOL THROUGH PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

Аннотация

In this article, there is a systematic study on the formation of moral qualities of general education school students through physical education and sports, increasing their creativity and activity in the field, developing moral attitudes of students, focusing on a healthy lifestyle, and improving the model of mental activity practical work has been done.

Key words: Ethics, value, folk games, formation, upbringing, physical education, sports, school, students, tools, training.

МЕТОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ В ФОРМИРОВАНИИ НРАВСТВЕННЫХ УСТАНОВОК УЧАЩИХСЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ШКОЛЫ ЧЕРЕЗ ФИЗИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ И СПОРТ

Аннотация

В данной статье проводится систематическое исследование формирования нравственных качеств общеобразовательных школьников посредством физического воспитания и спорта, повышения их творческих способностей и творческих способностей в этой области, развития нравственных установок учащихся, ориентации на здоровый образ жизни, совершенствования выполнена модель умственной деятельности.

Ключевые слова: Этика, ценности, народные игры, образование, воспитание, физическое воспитание, спорт, школа, ученики, орудия труда, обучение.

JISMONIY TARBIIYA VA SPORT VOSITASIDA UMUMTA'LIM MAKTABI O'QUVCHILARINING AXLOQIY MUNOSABATLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TADQIQOT USULLARI

Аннотация

Ushbu maqolada umumta'lim maktabi o'quvchilarida jismoniy tarbiya va sport orqali axloqiy fazilatlarini shakllantirish, sohaga oid kreativligini, ijodkorligini oshirish, sog'lom turmush tarziga e'tibor qaratgan holda o'quvchilarning axloqiy munosabatlarini rivojlantirish va aqliy faoliyat modelini takomillashtirish bo'yicha tizimli amaliy ishlar bajarilgan.

Kalit so'zlar: Axloq, qadriyat, xalq o'yinlari, shakllantirish, tarbiya, jismoniy tarbiya, sport, maktab, o'quvchilar, vosita, mashg'ulot.

Kirish. Respublikamizda so'ngi yillarda aholi o'rtasida sog'lom turmush tarzini keng targ'ib qilish, jismoniy tarbiya va sportga jalb qilishda, xususan o'quvchilarning axloqiy munosabatlarini jismoniy tarbiyaning ilg'or texnologiyalarini qo'llash orqali, shuningdek yurtimizda jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish, ayniqsa o'quvchi-yoshlarni sportga keng jalb etish, yozgi dam olish kunlaridagi bo'sh vaqtlarini mazmunli o'tkazish, jismoniy tarbiya va sport bilan shug'ullantirish samaradorligini yanada oshirish juda dolzarbdir.

Tadqiqot maqsadi. Jismoniy tarbiya va sport vositasida umumta'lim maktabi o'quvchilarning axloqiy munosabatlarini shakllantirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqotning ob'ekti: umumta'lim maktabi tizimida jismoniy tarbiya va sport vositasida o'quvchilarning axloqiy munosabatlarini shakllantirish jarayoni belgilanib, pedagogik tajriba-sinov ishlariga Toshkent shahar Chilonzor tumani 200-sonli ixtisoslashtirilgan davlat umumta'lim maktabi, Qoraqalpog'iston Respublikasi To'rtko'l tumani 8-sonli umumta'lim maktabi va Toshkent shahar Toshkent tumani 6-sonli umumta'lim maktablari.

Umumta'lim maktabi tizimida o'quvchilarning axloqiy tarbiyalashda shuni aytish mumkinki, jamiyat azal-azaldan o'zining axloq meyorlari va ularning talablari bilan biri-biridan ajralib turgan, ayrim holda keskin farqlangan. Bu talablar va normalardan jamiyatning mavqei, o'rni, darajasini belgilash, baholashda foydalanilgan. Axloqiy tarbiya ularga jamiyat a'zolari rioya qilishidek zarur muammolarni hal qilishda jismoniy mashqlar bilan shug'ullanish mashg'ulotlari, sport trenirovkalari, turli xil musobaqalar va ko'ngil ochish tadbirlari axloq normalarini shakllanishi, tarbiyalanishida vosita rolini hozirgi kunda ham o'ynab kelmoqda. O'zaro munosabat, muloqot, umuminsoniy qadriyatlar, millati, xalqi, davlati, shoni-shuhrati uchun qayg'urish hissiyoti jismoniy tarbiya jarayonida to'g'ridan-

to'g'ri tarbiyalangan. Sportchining axloqi degan axloqni tuzushga urinish sharq xalqlari axloq normalaridan uzoqlashishga olib keladi. Umumta'lim maktabi o'quvchilarning axloqiy tarbiyasining asosiy xususiyatlari, uni jismoniy tarbiya va mashg'ulotlari jarayonini yo'lga qo'yilishi hamda tadqiqot usullarni olib borishda quyidagi yo'nalishda va shaklda bo'lishiga e'tibor qaratilishi lozim.

Tadqiqot ishidagi vazifalarni hal qilish uchun quyidagi tadqiqot usullari qo'llanildi:

1. Adabiy manbalarni tahlil qilish.
2. Dvigatelning tayyorligini tekshirish.
3. Axloqiy sifatlar diagnostikasi.
4. Pedagogik tadqiqot.
5. Matematik statistika usullari.

Tadqiqot usullarini tanlash tadqiqotning maqsadi, vazifalari va bosqichlariga muvofiq amalga oshirildi. Tadqiqot usullari qo'llanildi, ilmiy ishlarda va umumta'lim maktab o'quvchilarini sportga tayyorlash amaliyotida sinab ko'rildi.

Adabiy manbalarni tahlil qilish maqsad, vazifalar, gipotezani konkretlashtirish, tadqiqot usullarini tanlash imkonini berdi. O'rganilayotgan muammoning holatini nazariy jihatdan o'rganish asosan o'z tadqiqotlarining boshida amalga oshirildi. Disertatsiya ishi mavzusi bo'yicha jami 65 ta ish o'rganildi va tahlil qilindi. Tahlil jarayonida shaxsning barkamol rivojlanishiga, xususan, umumta'lim maktab o'quvchilarida axloqiy fazilatlarini shakllantirishga oid manbalarga katta e'tibor qaratildi.

Motor tayyorgarligini o'rganish uchun jismoniy fazilatlarining rivojlanish darajasini tavsiflovchi gubernator testlari asos qilib olindi.

Test raqami. 1) Bir joydan uzunlikka sakrash. Tezlik-kuch sifatlarining rivojlanish darajasini aniqlash uchun foydalaniladi.

Qo'llar orqaga tortiladi, oyoqlarini tizzada egib, ikkala oyog'i bilan itarib, qo'llarni oldinga keskin silkitib, belgilar bo'ylab sakrash kerak. Masofa chiziqdan tik turgan oyoq orqasidagi tovongacha o'lchanadi 3 ta urinish beriladi, eng yaxshi natija hisoblanadi.

Test raqami. 2) Jismoniy mashqlar gimnastika to'shagida yoki gilamda amalga oshiriladi. Chalqancha yotib, oyoqlar tizza bo'g'imlarida 90 gradus burchak ostida egilib, qo'llar ko'kragida kesishadi (barmoqlar elkama pichoqlariga tegadi). Sherik oyoqlarini erga bosadi "Mart" buyrug'i bo'yicha. tirsaklar kestirib tegguncha kuchli egilib dastlabgi xolatga qaytish 1 daqiqada egilishlar soni hisoblanadi.

Test raqami. 3) 3x10 m masofada harakatlanish. Test koordinatsiya qobiliyatlarini baholash uchun ishlatiladi.

Yuqori startdan buyrug'i bo'yicha o'quvchilar imkon qadar kamroq vaqt ko'rsatishga harakat qilib, raf (skittles) atrofida burilishlar bilan 10 m segmentni 3 marta yuguradi. Vaqt 0,1 sek aniqlik bilan qayd etiladi.

Test raqami. 4) Oldinga egilish. Sinov moslashuvchanlikning rivojlanish darajasini baholash uchun ishlatiladi.

Pedagogik tadqiqot maxsus ilmiy-metodik adabiyotlarda keltirilgan talablarga muvofiq amalga oshirildi. U o'rta maktab yoshidagi bolalarda axloqiy fazilatlarini shakllantirish uchun umumta'lim maktab o'quvchilarini jismoniy tarbiyalash bo'yicha maxsus ishlab chiqilgan metodikaning imkoniyatlarini, shu jumladan umumta'lim maktab o'quvchilarini harbiy-vatanparvarlik va turistik tarbiyalash elementlarini aniqlashga qaratilishi lozim.

ma'naviy-axloqiy tarbiya;

1-jadval

O'quvchilar bilimini baholash mezonlari

Ball	Baho	O'quvchilarning bilim darajasi
5	Yuqori	Javob to'liq, to'g'ri, o'quvchi asosiy faktik materiallarni biladi, asosiy ilmiy tushunchalarni egallagan, o'z ustida doimo ishlaydi; matbuot, Internet va qo'shimcha adabiyotlar bilan ishlashni biladi.
4	O'rta	Javob to'liq va to'g'ri, ammo faktlarni tushuntirishda bayon etishi sust; tushunchalarni aniqlashda, o'qituvchining qo'shimcha savollari asosida osongina to'g'rilash mumkin bo'lgan noaniqliklarga yo'l qo'yadi.
3	Past	Javob to'g'ri, o'quvchi asosan materialni tushunadi, ammo tushunchalarni aniq belgilay olmaydi; aloqadorliklarni va mustaqil tushuntirishda qiynaladi; faktlarni izchillik bilan ifodalay olmaydi.

Tajriba guruhlarida o'zlashtirish natijalarini shartli ravishda 2 ta statistik tanlamaga ajratib, har ikki tanlanma ustida o'rta qiymatlar, tanlanma dispersiyasi va variatsiya koeffitsiyentlari aniqlandi. Masalaning qisqacha mohiyati quyidagilardan iborat: ikkita bosh to'plam berilgan bo'lsin. Biri tajriba guruhi baholari, ikkinchisi nazorat guruhi o'quvchilarining baholash tizimi. Baholar normal taqsimotga ega deb hisoblanadi.

"Jismoniy tarbiya va sport ta'limi" fanidan amaliy mashg'ulotlarni o'qitishda axloqiy munosabatlarni shakllantirishda xizmat qiladigan yondashuvlar asosida bilimlar

2-jadval

O'quvchilarning tajriba - sinovgacha bo'lgan davrdagi o'zlashtirishi

Mezonlar	Tajriba guruhlari				Nazorat guruhlari			
	soni	Yuqori (ijodiy)	O'rta (produktiv)	Past (reproduktiv)	soni	Yuqori (ijodiy)	O'rta (produktiv)	Past (reproduktiv)
Toshkent shahar Chilonzor tuman 200-sonli IDUM								
Qayta idrok etish	55	5	10	40	56	4	12	40
Evristik-ijodiy	55	6	9	40	56	5	11	40
bazaviy	55	5	10	40	56	4	12	40
Qayta ishlash	55	5	9	41	56	5	10	41
Qoraqalpog'iston Respublikasi To'rtko'l tumani 8-son umumta'lim maktabi								
Qayta idrok etish	53	5	9	39	51	4	10	37
Evristik-ijodiy	53	4	10	39	51	5	8	38
bazaviy	53	5	10	38	51	4	11	36
Qayta ishlash	53	4	11	38	51	5	9	37
Toshkent viloyati Toshkent tumani 6-son umumta'lim maktabi								
Qayta idrok etish	52	5	10	37	53	4	12	37
Evristik-ijodiy	52	4	11	37	53	5	10	38
bazaviy	52	4	11	37	53	5	10	38
Qayta ishlash	52	5	10	37	53	4	12	37
Jami								
Qayta idrok etish	160	15	29	116	160	12	34	114
Evristik-ijodiy	160	14	30	116	160	15	29	116
bazaviy	160	14	31	115	160	13	33	114
Qayta ishlash	160	14	30	116	160	14	31	115

Olingan natijalarga ko'ra dastlabgi natijalarning yuqori va o'rta darajadagi o'zlashtirish ko'rsatkichlari 25-28% ni tashkil etishi olib boriladigan tadqiqotning zarurligini va past darajadagi

fuqarolik va vatanparvarlikni tarbiyalash; sog'lom turmush tarzini shakllantirish; muloqot madaniyati, odobi; huquqbuzarliklarning oldini olish; talabalar ijodiyotini rivojlantirish.

Tajriba davomida bu mashg'ulotlar nafaqat jismoniy tayyorgarlikka (bu deyarli ko'rinib turibdi), balki umumta'lim maktab o'quvchilarida axloqiy fazilatlarini shakllantirishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatishini isbotlash kerak edi.

7-sinf o'quvchilari orasidan 2 ta o'g'il bolalar guruhi tuzildi. Tadqiqot guruhiga harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi bo'yicha maktabdagi barcha tadbirlarda ishtirok etuvchi "Poligon" dasturiga jalb qilingan 8 nafar o'g'il bolalar kiritildi. Nazorat guruhiga ushbu faoliyat bilan shug'ullanmagan 8 nafar o'g'il bolalar kiritildi.

Pedagogik tajriba-sinov natijalarini tahlili

Pedagogik tajriba-sinov natijalarini tahlil qilishda matematik - statistika usuli qo'llanildi.

Tajriba - sinov ishlarini olib borishda o'quv jarayonining 4 ta chorak davomida kuzatildi. O'quvchilar o'zlashtirish ko'rsatkichining 5 baholik tizimda baholanishlarini hisobga olib, o'tish bahosi 3 bahodan kam baho to'plagan o'quvchilar o'zlashtirmagan deb hisoblanadi. Tajribada jami 320 ta nafar o'quvchi, nazorat guruhi uchun 161 nafar, tajriba guruhi uchun 159 nafar o'quvchi jalb qilindi.

Tajriba va nazorat guruhida o'tkazilgan natijalarni hisoblash qulay bo'lishi uchun 100 ballik reyting tizimidan 5 ballik tizimga o'tkazib olamiz. O'quvchilar bilimini baholashda quyidagi jadvaldagi mezonlar inobatga olinadi (1-jadval).

mazmuni, bilimlar negizida yaratilgan metodik tavsiyalarga binoan pedagogik tajriba-sinov ishlari o'tkazilib, unda umumta'lim maktablarida o'quvchilarda fanga oid axloqiy munosabatlarni shakllantirish natijalari aniqlantirildi. Umumta'lim maktablarida ishlab chiqilgan o'quvchilarda "Jismoniy tarbiya va sport ta'limi" fanidan amaliy mashg'ulotlarni o'qitish doirasida axloqiy munosabatlarni shakllantirishga oid yondashuvlar asosida 2 bosqich (2021-2023 yy.) da o'tkazilgan tajriba sinov ishlarining dastlabki nazorat va yakuniy nazorat olindi.

o'zlashtiruvchilarning bilish darajasini oshirish vazifalarini qo'yish mumkun.

3-jadval. Dastlabki natijalar asosida ishonch oraliqlari, student statistikasining eprik qiymat, ozodlik darajasi, qritik qiymat va qriterya xulosa.

Mezonlar	Ishonchlik oraliq'i				Styuden t statistik asi	Statistik aning ozodlik darajasi	Kritik qiymat	Kriterya xulosasi
	TG	NG						
Toshkent shahar Chilonzor tumani 200-sonli IDUM								
Qayta idrok etish	3,19	3,53	3,20	3,52	0,05	109,00	1,98	H0
Evristik-ijodiy	3,20	3,56	3,21	3,54	0,05	109,00	1,98	H0
bazaviy	3,19	3,53	3,20	3,52	0,05	109,00	1,98	H0
Qayta ishlash	3,18	3,51	3,19	3,52	0,10	109,00	1,98	H0
Qoraqalpog'iston Respublikasi To'rtko'l tumani 8-son umumta'lim maktab								
Qayta idrok etish	3,18	3,53	3,18	3,52	0,04	102,00	1,98	H0
Evristik-ijodiy	3,17	3,50	3,17	3,53	0,11	102,00	1,98	H0
bazaviy	3,20	3,55	3,20	3,54	0,04	102,00	1,98	H0
Qayta ishlash	3,19	3,52	3,19	3,55	0,11	102,00	1,98	H0
Toshkent viloyati Toshkent tumani 6-son umumta'lim maktabi								
Qayta idrok etish	3,21	3,56	3,21	3,54	0,06	103,00	1,98	H0
Evristik-ijodiy	3,20	3,53	3,20	3,55	0,10	103,00	1,98	H0
bazaviy	3,20	3,53	3,20	3,55	0,10	103,00	1,98	H0
Qayta ishlash	3,21	3,56	3,21	3,54	0,06	103,00	1,98	H0
Jam								
Qayta idrok etish	3,27	3,47	3,27	3,46	0,09	318,00	1,97	H0
Evristik-ijodiy	3,26	3,46	3,27	3,47	0,09	318,00	1,97	H0
bazaviy	3,27	3,47	3,27	3,47	0,00	318,00	1,97	H0
Qayta ishlash	3,26	3,46	3,27	3,47	0,09	318,00	1,97	H0

Tajriba-sinov boshidagi olingan natijalarning ishonch oraliqlari.

Yuqoridagi jadvallar va diagramalar asosida olingan statistik qiymat va kritik qiymatlar taqqoslanganda tajriba guruhlarida olingan natijalar nazorat guruhlardagi olingan natijalardan farq qilmasligi va Styuden statistikasining qiymati kritik qiymatdan kichikligi va ishonch oraliqlarining bir biri bilan kesishishi dastlabki bosqichda olingan natijalarning farqi yo'qligini va H0 gipotezani qabul qilinishiga olib keldi.

Endi tajriba sinov ishlari o'tkazilgandan so'ngi yakuniy natijalar bilan tanishaylik:

4-jadval

Mezonlar	Tajriba guruhlari				Nazorat guruhlari			
	soni	Yuqori (ijodiy)	O'rta (produktiv)	Past (reproduktiv)	soni	Yuqori (ijodiy)	O'rta (produktiv)	Past (reproduktiv)
Toshkent shahar Chilonzor tumani 200-sonli IDUM								
Qayta idrok etish	55	14	25	16	56	6	14	36
Evristik-ijodiy	55	13	26	16	56	6	13	37
bazaviy	55	13	27	15	56	6	14	36
Qayta ishlash	55	12	27	16	56	6	12	38
Qoraqalpog'iston Respublikasi To'rtko'l tumani 8-son umumta'lim maktab								
Qayta idrok etish	53	12	27	14	51	6	12	33
Evristik-ijodiy	53	11	26	16	51	6	10	35
bazaviy	53	11	27	15	51	5	12	34
Qayta ishlash	53	11	26	16	51	6	10	35
Toshkent viloyati Toshkent tumani 6-son umumta'lim maktabi								
Qayta idrok etish	52	12	28	12	53	6	14	33
Evristik-ijodiy	52	12	27	13	53	6	12	35
bazaviy	52	13	29	10	53	7	14	32
Qayta ishlash	52	13	27	12	53	6	15	32
Jami								
Qayta idrok etish	160	38	80	42	160	18	40	102
Evristik-ijodiy	160	36	79	45	160	18	35	107
bazaviy	160	37	83	40	160	18	40	102
Qayta ishlash	160	36	80	44	160	18	37	105

Olib borilgan tadqiqot natijalariga ko'ra tajriba sinov ishlarida qatnashgan o'quvchilardan tajriba guruhlaridagi o'zlashtirish nazorat guruhlariga nisbatan taqqoslanganda Yuqori (Ijodiy) darajadagi o'quvchilar qayta idrok etish mezonida 23,8%, evrestik-ijodiy mezonda 22,5%, bazaviy mezonda 23,1% va qayta ishlash mezonida 22,5% ni tashkil etgan bulsa, nazorat guruhlaridagi bu ko'rsatkich mos ravishda 11,3%, 11,3%, 11,3% va 11,3% ni tashkil etib ular oralsidagi farq o'rtacha 11% ga yuqori ekanligi, o'rta darajadagi o'quvchilar qayta idrok etish mezonida 50,0%, evrestik-ijodiy mezonda 49,4%, bazaviy mezonda 51,9% va qayta ishlash mezonida 50,0% ni tashkil etgan

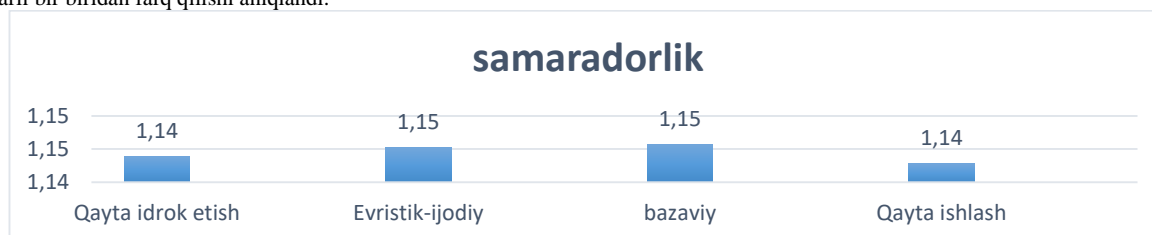
Tahlil natijalari quyidagi jadvalda keltirilgan:

5-jadval. Yakuniy natijalar asosida ishonch oraliqlari, student statistikasining eprik qiymati, ozodlik darajasi, qritik qiymat va qriterya xulosa

Mezonlar	Ishonchlik oraliq'i				Styuden t statistik asi	Statistik aning ozodlik darajasi	Kritik qiymat	Kriterya xulosasi
	TG	NG						
Toshkent shahar Chilonzor tumani 200-sonli IDUM								
Qayta idrok etish	3,77	4,16	3,29	3,64	3,71	109,00	1,98	H1

Evristik-ijodiy	3,75	4,14	3,27	3,62	3,74	109,00	1,98	H1
bazaviy	3,78	4,15	3,29	3,64	3,77	109,00	1,98	H1
Qayta ishlash	3,74	4,11	3,25	3,61	3,79	109,00	1,98	H1
Qoraqalpog'iston Respublikasi To'rtko'l tumani 8-son umumta'lim maktab								
Qayta idrok etish	3,77	4,15	3,28	3,66	3,59	102,00	1,98	H1
Evristik-ijodiy	3,72	4,10	3,24	3,62	3,45	102,00	1,98	H1
bazaviy	3,74	4,11	3,25	3,61	3,70	102,00	1,98	H1
Qayta ishlash	3,72	4,10	3,24	3,62	3,45	102,00	1,98	H1
Toshkent viloyati Toshkent tumani 6-son umumta'lim maktabi								
Qayta idrok etish	3,82	4,18	3,30	3,68	3,81	103,00	1,98	H1
Evristik-ijodiy	3,79	4,17	3,27	3,64	3,91	103,00	1,98	H1
bazaviy	3,88	4,24	3,34	3,72	3,93	103,00	1,98	H1
Qayta ishlash	3,83	4,21	3,32	3,70	3,78	103,00	1,98	H1
Jami								
Qayta idrok etish	3,87	4,08	3,37	3,58	6,41	318,00	1,97	H1
Evristik-ijodiy	3,83	4,05	3,34	3,55	6,41	318,00	1,97	H1
bazaviy	3,87	4,09	3,37	3,58	6,55	318,00	1,97	H1
Qayta ishlash	3,84	4,06	3,35	3,56	6,34	318,00	1,97	H1

Tatqiqot oxiridagi yakuniy natijalarning statistik taxlili shuni ko'rsatdiki o'quvchilarning o'rtacha o'zlashtirish ko'rsatkichlari deyarli bir biridan farq qilishi aniqlandi.

1-rasm. Tajriba-sinov oxiridagi olingan natijalarning ishonch oraliqlari

Yuqoridagi jadvallar va diagrammalar asosida statistik hisob qiymatlariga ko'ra, tajriba guruhining nazorat guruhiga nisbatan samaradorligi, Qayta idrok etish 1,14 (14%) ga, Evristik-ijodiy 1,15 (15%)ga, bazaviy 1,15(15%) barobarga yuqori bo'lib, Qayta ishlash bo'yicha o'rtacha 1,15 (15%) barobargacha yuqori ekanligi, TG larining ishonch oralig'i bilan NG larining ishonch oralig'i ustma-ust tushmasligi, Styudentning statistik qiymati kritik qiymatdan kattaligi H1 gipotezaning qabul qilinishiga olib keladi.

Xulosa. Umumta'lim maktabi o'quvchilarining jismoniy tarbiya va sport sohasida barkamol shaxs sifatida tayyorlashda

shaxsning milliy qadriyatlarini anglashga yo'naltirilgan faoliyatini tashkil etish hamda milliy qadriyatlarga ustuvorlik berish asosida ma'lumotlarni qayta idrok etish, qayta ishlash, evrestik-ijodiy bazaviy kompetensiyalarni bosqichma-bosqich shakllantirish asosida takomillash, hamda tajriba-sinov taklif etilgan o'quv-tarbiya jarayonida individual yondashuv asosida o'quvchilarning jismoniy tarbiya va sport vositasida axloqiy munosabatlariin rivojlantirishga yo'naltirilgan sport o'yinlari samaradorligi hamda o'quvchilarda o'zini-o'zi rivojlantirish sifatlarini rivojlantirish jarayonining zarurati va imkoniyatlari to'g'risidagi ilmiy g'oyaning muhimligi va asosililigini tasdiqlaydi.

ADABIYOTLAR

1. "O'zbekistonda jismoniy tarbiya va sportni yanada rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida"gi Vazirlar Mahkamasining 1999 yil 27 maydagi 271 – sonli Qarori.
2. Abdulaxatov A.R, Xudoyberganov.J.S Technique of improving the technical and tactical skills of national wrestlers. Asian Journals of Multidimensional Research 44- 47 betlar .Yanvar 2020 yil. INDIA 2020
3. Abdulaxatov A.R, Xudoyberganov.J.S Wrestling sports is an invaluable education instrument. Монография журналы.Польша 2020 йил 28-31 бетлар
4. Abdullaev A, "Jismoniy tarbiya vositalari" o'quv qo'llanma – Farg'ona, 1999 yil